

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta filozofická

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Radek Kubec

F12B0066P

Plzeň 2016

rkubec@students.zcu.cz

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Filozofická fakulta

Katedra sociologie

Radek Kubec

Bakalářská práce

**"PROCESY INTERAKCÍ A KOMUNIKACÍ FOTBALOVÝCH KLUBŮ
V NEJNIŽŠÍCH JIHOČESKÝCH SOUTĚŽÍCH"**

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jan Váně, PhD.

Plzeň 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma "Procesy interakcí a komunikací fotbalových klubů v nejnižších Jihočeských soutěžích" vypracoval samostatně s použitím odborné literatury a pramenů, uvedených na seznamu.

Plzeň, listopad 2016

.....

Tímto bych velice rád poděkoval panu doc. PhDr. Janu Váněmu, Ph.D. za vedení mé práce a též za vstřícnost, ochotu a odborné rady, které byly pro zpracování této bakalářské práce nezbytné.

Obsah

1. Úvod.....	1
2. Teoretická část	3
2.1. Sport a sociologie	3
2.2. Sport a mládež	4
2.3. Trenérství.....	5
2.4. Ekonomika a management.....	6
2.5. Diskurz a moc	7
2.6. Blíže k fotbalu	8
2.6.1. Definice.....	8
2.6.2. Historie.....	9
2.6.3. Pravidla	9
2.6.4. Amatér a profesionál.....	10
2.6.5. Farmy a hostování aktuálně	10
2.7. Doplnující jevy k výzkumné části	11
2.7.1. Fotbalové soutěže v Jihočeském kraji	12
2.7.2. Společenství klubů.....	12
2.7.3. Akademie mládeže.....	13
2.7.4. Fotbalové farmy	13
3. Empirická část.....	14
3.1. Úvod	14
3.2. Seznam klubů se základními informacemi.....	14
3.2.1. Klub UNITED.....	16
3.2.2. Klub INTER.....	16

3.2.3. Klub LAZIO.....	16
3.2.4. Klub ATLETICO	17
3.2.5. Klub CITY	17
3.2.6. Klub ASTON	17
3.2.7. Klub CRYSTAL	17
3.2.8. Klub REAL	17
3.3. Metody výzkumu	18
3.4. Získaná data	20
3.4.1. Klub UNITED.....	20
3.4.2. Klub INTER.....	22
3.4.3. Klub LAZIO.....	24
3.4.4. Klub ATLETICO	26
3.4.5. Klub CITY	27
3.4.6. Klub ASTON	28
3.4.7. Klub CRYSTAL	30
4. Výzkumná analýza.....	31
5. Závěr	33
6. Seznam literatury	35
7. Resumé.....	37
8. Přílohy.....	38

1. Úvod

Fotbal je kolektivní míčová hra, jež bezesporu disponuje statusem nejpoblárnějšího sportu na celém světě. Soudit tak můžeme z faktu, že k fotbalu vlastně není potřeba kromě míče, branek nic více. Jednoduchostí ve své realizaci figuruje a protíná veškeré společenské stupně. Fotbal mohou hrát lidé z nejhudších vrstev, kde opravdu nedisponují prostředky na více než míč a dva předměty k vytvoření branek. Protipól tvoří nejvyšší fotbalová úroveň, kde se objevují profesionálové připomínající spíše něco jako lehce mezi sebou nahraditelné stroje umožňující a realizující neskutečné úsilí, které vychází z velice širokého spektra organizací, které jsou v podstatě schovány v zákulisí a celkově stojí za vším, co se na hřišti udává. Prostý divák či fanoušek vidí jen hřiště a výkon svých obdivovaných hráčů. Ale to, co stojí za tím vším, je též neméně zajímavé jako samotná podívaná na skvělý fotbalový „mač“.

Profesionální fotbal se stal též obrovským byznysem. Kvůli tomuto faktu také přibývá vlna kritik, které odkazují na nezměrné sumy, které jsou například schopné profesionální kluby vydat za koupi jediného hráče, se třeba jen hypotetickými schopnostmi týmu jakýmkoliv způsobem zvednout herní úroveň. Lidé v takových situacích velmi rádi přirovnávají aktivity hráčů či fotbalových funkcionářů k ostatním zaměstnáním, které mohou být v porovnání s fotbalem nejen extrémně nebezpečné, ale nezbytné nejen pro záchranu lidských životů ale i pro hladký chod a řád ve společnosti. Rozhořčení vyvolává hlavně výše odměn, které tito profesionálové dostávají.

Doposud byla řeč pouze o vrcholných úrovních fotbalu, ale o nich se v této práci zmiňovat nebudu. Středem zájmu pro mne budou naopak úrovně nejnižší. Ale proč zrovna nejnižší úrovně? Mnozí mohou namítat, že takové prostředí není nejen hodné relevantního výzkumu, ale také není nijak zajímavé. Osobně jsem opačného názoru. Existuje množství lidí, kteří i přesto, že neočekávají žádný finanční zisk, vkládají denně své úsilí a čas do chodu fotbalových klubů, které nejsou žádným způsobem významné, ba ani úspěšné. Nemyslím to tak, že by měli být tito jedinci považováni za naivní blázny, kteří dělají jen nic nepřinášející práci. Hlavní myšlenka tkví v tom, že jsou tyto organizace významné pro jedince samotné. Lidé „milující“ své kluby vášnivě konají činnost, která nepřináší vesměs

žádné finanční odměny, ale dokáže třeba jen stmelit dohromady skupinu lidí, kteří jsou nadšení do stejné aktivity fungující jako dokonalé odreagování od každodenního života obyčejného člověka. A to, že prostá věc jako fotbal dokáže dát dohromady skupinu lidí vykonávající společnou aktivitu jako náplň volného času, je fascinující.

Téma práce je tedy počínání, spolupráce a interakce fotbalových klubů na nejnižší úrovni v rámci Jihočeského kraje. Takto zaměřené téma bakalářské práce jsem si vybral z toho důvodu, že dnes už obecně sport vlastně není jen o výkonu (jak tomu bývalo v jeho počátcích), který se podává a odehrává přímo na hrací ploše. V pozadí hry se totiž skrývá mnoho nezbytné manažerské práce, úsilí v budování spolupráce a oběhu peněz, bez kterých se dnes jakýkoliv sport nedá provozovat ani na rekreační úrovni. Taková skutečnost se nám může jevit jako smutný úpadek a ztráta veškeré s nadsázkou řečeno, čistoty a nevinnosti samotného sportovního výkonu. Mimo hřiště totiž přichází další „výkon“, který je spojený s klubovými činnostmi. Zapojení do takových činností většinou platí pro malou skupinku nadšených lidí, kteří dávají danému fotbalovému sdružení plnohodnotnou existenci. Tento jev se objevuje velmi často. V mnohých případech bývají samotní hráči v jednotlivých klubech činní i ve funkcích řídicích a spravujících klub.

Předmětem výzkumu budou organizace v českém fotbalovém prostředí na nejnižších úrovních¹, tedy vesnické kluby v Jihočeském kraji hrající převážně okresní soutěže a přebory. Předmět výzkumu je pro mě atraktivní nejen proto, že mám fotbal v oblibě, ale také proto, že amatérský fotbal má své nezpochybnitelné kouzlo a specifika, kterým bych se rád více přiblížil. Pozornost tedy kladu na kompletní komunikace nejmenších vesnických klubů s kluby podobné úrovně a taktéž s kluby, jejichž aktivity hraničí s krajskou úrovní², dále jejich vzájemné soužití, podporu, spolupráci či vztahy.

Cílem práce je tedy zjistit, jestli (a jak) větší kluby využívají svého postavení na úkor klubů nedisponujícím srovnatelnými podmínkami k dosažení lepších prostředků³ ke své činnosti, či zda svým postavením, financemi a možnostmi naopak menším klubům

¹ Nejnižší soutěže na v Jihočeském kraji a jejich strukturu popisují detailně níže.

² Rozdělení krajské úrovně v Jihočeském kraji taktéž popisují detailně níže.

³ Takovými prostředky myslím prostředky personální, materiální či finanční.

pomáhají. Některé malé kluby zcela jistě jakýkoliv druh pomoci potřebují, ať už k udržení své existence, či pro modernizaci areálu. Zde může docházet k opětovnému poskytování všemožných služeb, které poté mohou být ve výsledku výhodné pro obě strany. Středem zájmu tedy bude odhalení, jakých benefitů se klubům celkově dostává ze vzájemně propojených struktur. Dále mě bude zajímat finanční a materiální reciprocita závislostí a vlivů též z hlediska poskytování pomoci v podobě hráčských posil či výměn nebo obchodů obecně. Vzájemné vazby jsou na těchto nižších úrovních patrné a v některých případech nepostradatelné.

V rámci výzkumného bádání budu tedy pomocí polostrukturovaných rozhovorů usilovat o objevení a popsání vazeb, které propojují vybrané kluby v Jihočeském kraji. Rozhovory budou vedeny zpravidla s nejvyššími představiteli zvolených klubů za cílem sběru dat a zisku informací vedoucích k objasnění této problematiky.

2. Teoretická část

Teoretická část slouží k náležitému uchopení následně zkoumané problematiky v praxi. Před uvedením samotných poznatků získaných z terénu je nutno nastavit pravidla teoretickými koncepty, kterými se praktická část bude řídit. V oddílu uvedu obecné pojmy, koncepty a přístupy, jež se budou v práci vyskytovat, a budu usilovat o souhrn literatury spjaté s tématem mé práce.

Nejprve uvedu nejobecnější celek sociologii sportu a dále z ní vycházející pojetí mládeže a trenérství. Poté rozeberu částečně ekonomiku, management a sportovní management v kontextu amatérského prostředí, a také diskurz a moc dle Michela Foucaulta. Nakonec se budu věnovat fotbalové hře - jejímu základnímu vymezení, krátké historii a pravidlům.

2.1. Sport a sociologie

„Sport je sociálním jevem, jehož zkoumáním se může zabývat – a jež už nemůže opomenout - právě tak dobře psycholog, jako sociolog nebo filosof“ (Černý, 1966: 831). Sport můžeme bez ostychu považovat za sociokulturní fenomén, který je nedílnou součástí života většiny lidí na světě. Vyznačuje se sociální dynamikou a konceptuálně ho chápeme

jako institucionalizovanou aktivitu motivovanou zvýšením kondice a cíleným výsledkem nebo výkonem. Přehled o sportu a o jeho bohatém spektru vztahů ve společnosti se zabývá sportovní sociologie neboli sociologie sportu. Jejím úkolem je popsat sociálně a kulturně podmíněné postavení sportu ve společnosti, klást si kritické otázky týkající se jeho soudobého fungování v sociálním životě a zaměřit se na společenské a kulturní kontexty sportu (Sekot 2008: 7-10).

Některé základní a určující rysy sportu vznikly již ve starém Řecku. Až v tomto systému se poprvé oficiálně objevuje slovo sport, znamenající osvěžení či zábavu. Pronikat na evropskou pevninu začal až v druhé polovině 19. století, a to jako nejstarší systém sportu a her. Až vznikem Olympijských her se sport dostal do podvědomí lidí ve světovém měřítku (Procházka 1985: 15-25).

V této sekci lze také uvést rozlišení mezi neformálním a formálním typem sportu. Neformální, hráčsky řízený sport se vyznačuje bojovnou akcí zaměřenou na získání bodů a skórování, osobním zapojením do herní akce, zkušeností výzvy a herního zápalu a příležitostí navodit a prohloubit přátelské vztahy s ostatními hráči a sportujícími. Naproti tomu formální sport tvoří zaměřenost na herní pravidla, specializace herních postavení jednotlivých hráčů, utváření vztahů, důraz na herní strategii, motivace zvítězit a podat maximální výkon, touha po co nejlepším hráčském kreditu a důraz na dodržování principu fair play (Sekot 2006: 129-139).

2.2. Sport a mládež

Sociologie stojí v rovině vztahu sportu a mládeže před sumou aktuálních témat, která se vztahují například na školní tělesnou výchovu, organizaci mládežnického sportu, trendy sportu mládeže, připravenost mládeže na organizovaný sport či na dopad sociálních faktorů na sportovní zkušenost mládeže. Sport mládeže se dnes vyznačuje v nejobecnější rovině určitými znaky. Například motivací na pěstování lepších výkonů, růstem a vývojem a modernizací tréninkových zařízení, metod či pomůcek. V neposlední řadě se zvyšuje popularita alternativních sportů, které mohou být téměř neznámé, a tedy neorganizované a nekontrolované (Ibid: 97-107). Mládež zejména v dnešní době přitahuje relativně nové sporty, které přicházejí z celého světa. Jedná se většinou o mladé a v ČR méně rozšířené, a

tedy i nekomerční sporty, které zde nemají historický význam a teprve si své postavení na sportovním poli tvarují. Příkladem je veřejností nepříliš známý sport zvaný Frisbee. Původně americký univerzitní sport k nám přišel relativně nedávno, ale na své popularitě nepochybně značně narůstá. Z doplňkového předmětu na vysokých školách je dnes sport, v němž má Česká republika reprezentační družstva soutěžící na mezinárodních úrovních. Frisbee se liší zejména svou specifíčností a odlišností od ostatních kolektivních sportů, což je hlavním impulsem jeho vzrůstající popularity.⁴

Fotbal patří mezi sportovní odvětví, která kladou největší možný důraz na výchovu mládeže. Prvním krokem fotbalových klubů, je děti od útlého věku na svá hřiště přivést, svým přístupem zaujmout a zahrnout do svého mládežnického programu. Bohužel (pro fotbal) se dnes na poli mimoškolních činností nachází nekonečná pestrost nabídek, lákající děti vyzkoušet nejrůznější pohybové aktivity. I přesto, že je fotbal považován za velmi oblíbenou a populární činnost, strádá na vývoji ostatních sportovních odvětví, která děti již od raného věku přitahují. V každém případě je nutno říci, že význam rozvíjení sportu v dětském věku je velmi důležitý a prospěšný pro rozvoj všech typů pohybových schopností, a to například rychlosti, obratnosti, síly, vytrvalosti a pohyblivosti (Sekot 2006: 125).

2.3. Trenérství

Ke sportu všeho druhu také neodmyslitelně patří funkce a osobnost trenéra. Tento jev, ač se zdá být podceňovanou úlohou předávání zkušeností a rad jedincům, kteří realizují nějaký specifický výkon, je ve skutečnosti součástí, která přináší nemalou část do celkového výkonu daného mužstva či sportovce (Sekot 2008: 69-70). I přesto, že koncept trenérství je od fotbalu neoddělitelný, v mé práci je kladen důraz spíše na činnost funkcionářskou. Postava trenéra ačkoliv organizuje činnosti svěřenců, často zasahuje i do věcí funkcionářských. Tím častěji, mluvíme-li o amatérské úrovni, kde je častým jevem rozmanitost funkcí vykonávaným jedním člověkem.

⁴ <http://www.cald.cz/historie-ultimate-v-cr>

2.4. Ekonomika a management

Ekonomický model sportu funguje tím způsobem, že sportem vyvolaná poptávka se musí vyrovnávat s odpovídající nabídkou. Nabídka, tedy sportovní aktivity jsou vyvolávány sportovními organizacemi, kluby a dalšími sportovními podniky. Sportovní klub je základní organizační jednotkou sportovního hnutí. Pro Českou republiku je charakteristická tělovýchovná jednota složená z několika sportovních oddílů. Činnost sportovního klubu je založena na dobrovolné práci členů. Primárním cílem sportovního klubu je zabezpečení podmínek pro provádění sportovní činnosti vlastních členů. Hlavními výdaji sportovních klubů jsou organizační a hospodářské výdaje, což je provoz a údržba, dále výdaje na tělovýchovu a sport, kam patří účast v soutěžích, tréninky, nájmy, nákup potřeb a poslední jsou výdaje na vedlejší hospodářskou činnost (Novotný 2009: 47-85).

Každá sportovní organizace musí mít svou hierarchii ve vedení, tedy management. Management je sám za sebe velmi obsáhlým a těžko uchopitelným pojmem. Obecně lze tento pojem obzvláště obtížně výstižně přeložit a vysvětlit. Označuje nejen funkci, ale také lidi, kteří ji vykonávají. Dále označuje nejen sociální postavení a jeho stupeň, ale také odbornou disciplínu a obor studia. Existuje spousta definic, které se mnohdy liší jen rozdílnou interpretací daného pojmu. Společné jim však je to, že se termín „management“ ztotožňuje s českým ekvivalentem „řízení“. Takové řízení probíhá mezi řídicí skupinou či subjektem a řízenou skupinou či subjektem. Řídicí subjekt vytyčuje cíle a prostřednictvím vzájemného působení řídicího subjektu a řízeného objektu je z variety disponibilního chování řízeného objektu vymezeno takové chování, kterým jsou vytyčené cíle efektivně dosahovány (Blažek 2011: 12-14).

Ve spojení s managementem není od věci uvést jeho sportovně orientovanou podmnožinu. Sportovní management, nebo také management sportu, je překladem anglického výrazu „sportmanagement“. Jedná se o ucelené řízení tělovýchovných jednot a družstev, které třeba pouze částečně realizují podnikatelsky orientované aktivity. Oblast managementu sportu zahrnuje klasické manažerské funkce jako je například plánování, organizování, personalistika, vedení či kontrolování, ale také účetnictví, marketing, ekonomii, finance a právo. Čili činnosti spojené s řízením organizace jakéhokoliv zaměření a velikosti (Čáslavová 2000: 30-32).

Management je chápán jako funkce manažera pro uskutečnění úkolů a cílů v organizaci. Za manažera v kontextu této práce můžeme považovat vedoucí osobu v klubu a za organizaci klubu. Vedoucí skupina či vedoucí osoba v řízení klubu je zpravidla označována jako předsednictvo či předseda klubu. Management směřuje k vedení lidí v dané organizaci a prostřednictvím těchto lidí pak manažer plní úkoly a snaží se dosáhnout stanovených cílů. Převédeme-li management do úrovně vesnických fotbalových klubů, jedná se obecně o jednu osobu či malou skupinu vedoucích osob, kteří se podílí na chodu organizace a jsou součástí valné hromady jakožto nejvyššího orgánu klubu. Valná hromada se schází v různých intervalech určených stanovami každého klubu nebo může být svolána při důležitých událostech. Součástí valné hromady jsou nejen nejvyšší funkcionáři, ale i ostatní členové klubu. Těmi jsou myšleni trenéři, dospělí hráči, rodiče mladších hráčů, či aktivní fanoušci. Valná hromada poté volí své nejvyšší funkcionáře do různých funkcí. Hlasují přítomní členové, kteří se mohou shodnout jednohlasně či většinově, podle toho o jakou záležitost se jedná a jak toto hlasování upravují pravidla konkrétního klubu.

2.5. Diskurz a moc

Poslední část teoretického bloku je věnována konceptu diskurzu a uplatňování moci. Tyto koncepce vychází převážně ze smýšlení a děl strukturalisty a reprezentanta francouzské filozofie Michela Foucaulta.

Z elementárního hlediska lze na diskurz nahlížet jako na jistý způsob chápání a porozumění skutečnosti v určité éře a prostředí. Foucault tyto způsoby úzce spojuje s jazykem, do kterého se diskurz charakteristickým způsobem promítá a následně ho také ovlivňuje. Diskurz tedy závisí nejen na konkrétním časovém období, ale i na řádu zákonů, ve kterých je umístěn. Produkce diskurzů je právě těmito zákony kontrolována a organizována, čímž dochází k odvrácení jeho potencionálního nebezpečí spojené s mocí, jíž disponuje. Kontrolu diskurzů provádí jistá diskurzivní policie, určující pravidla. Tato kontrola probíhá tak, že se zmenšuje počet subjektů diskurzů nastolením nucených požadavků pro vstup do určitého diskurzu. Specifické regiony diskurzů ale nejsou totožně přístupné a otevřené. Odlišností diskurzů je zapříčiněna rozdílná fragmentace moci. Ta následně zdůvodňuje případný rozpor nad jinými diskurzy vykazující nátlak či donucovací

praktiky, které umožňují v konkrétním prostředí uplatnit určitou moc. (Foucault 1994: 8-23).

Moc je sama o sobě vlastně vždy mířena za nějakým účelem a k jistému cíli. Bavíme-li se o uplatňování této moci, ukazuje se zde jasný vztah mezi dominantním jedincem či skupinou, která uplatňuje moc a usiluje o dosažení jistých cílů specifickými taktikami, nástroji či ovlivňováním. Jinými slovy se v podstatě jedná o všudypřítomný jev, který je založen na rozmanitých vztahových liniích.

Vztahové vazby s sebou nesou způsoby jednání, jimiž působí jedni na druhé. A součástí tohoto působení je zjevný případně skrytý mocenský vztah, který sice může být výsledkem předešlého či trvalého souhlasu, ale ve své vlastní přirozenosti konsenzus rozhodně nemanifestuje (Foucault 2003: 214 – 215).

Mluvíme-li o vztahu moci a diskurzu, platí, že *"diskurz je mocí, které se snažíme zmocnit."* (Foucault 1994: 8). Tedy diskurz v každé společnosti disponuje určitou mocí, o kterou lze různými způsoby soupeřit. Vítězové takového souboje mohou posléze svou moc využít jako prostředek ke směřování k určitému cíli.

2.6. Blíže k fotbalu

V této části bych rád začal zvolna přecházet do praktického seznámení se s fotbalem ve svém nejjasnějším slova smyslu. Úvodem k praktické části považuji za nezbytné představit fotbal od jeho nejhlubších kořenů. Někdo by mohl namítat a považovat tuto část práce za zbytečnou, jelikož fotbal přece znají všichni. Dle mého názoru je ale účelné zmínit přinejmenším nejzákladnější podstatu hry, díky které vznikla tato práce.

2.6.1. Definice

Fotbal patří do skupiny míčových her, která se hraje hlavně nohama, ale hráči mohou při hře používat i jiné části těla, zpravidla kromě paží a rukou. Výjimkou je pouze jeden z hráčů každého týmu – brankář, který může ve vyhrazeném území blízko své branky hrát i rukama. V utkání proti sobě nastupují dvě mužstva složená po jedenácti hráčích nejčastěji na obdélníkovém a travnatém hřišti. Cílem obou mužstev je vstřelit více gólů než jejich

soupeř. Gól či branka je uznán za předpokladu, že míč přesáhne svým celým objemem brankovou čáru mezi tyčemi branky.

2.6.2. Historie

Největší podíl na vzniku moderní kopané, měla Anglie, a to zejména na přelomu 18. a 19. století. Začátkem 19. století se zde objevila kopaná na školách a stala se organizovaným prostředkem třídní výchovy. V 60. letech, hra přerostla rámec anglických škol (r. 1857 vznikl první klub na světě, Sheffield Club) a v říjnu 1863 byl založen první svaz kopané na světě – The Football Association. Tím byl položen základní kámen organizace moderní kopané. V listopadu roku 1872 se v Glasgow hrálo první mezinárodní utkání, kdy se utkalo Skotsko s Anglií. Kopaná přichází přes Holandsko, Německo a Švýcarsko do střední Evropy a evropských zemí. Na evropské pevnině vznikly první svazy kopané roku 1889 v Dánsku a v Holandsku. Rozšíření do zbytku Evropy bylo tedy jen otázkou času. Dnes fotbal hrají profesionální fotbalisté po celém světě, mnoho dalších lidí se mu pak věnuje na amatérské či rekreační úrovni (Hunt 2006: 13-18).

Co se týče první formy kopané u nás, ta se původně nevyskytla v Praze, ale v Roudnici nad Labem na zdejším Gymnáziu. Zde v roce 1886 přichází s novou hrou učitel tělocviku, kterého zaujala při cestách v zahraničí. Kopaná se postupně rozšířila nejen mezi roudnickou mládež a založení prvního klubu na sebe nenechalo dlouho čekat stejně jako první oficiální utkání. Fotbal se dále rychle šířil po celé Praze a Čechách, a s tím byl spojen také vznik prvních fotbalových hřišť. Zprvu nezáleželo na počtu hráčů ani na délce utkání, ale na domluvě mezi mužstvy. Až s postupným vývojem a ustálením pravidel se hra ustálila do jednotné formy, která se dodnes s malými úpravami dodržuje (Horák 1997: 25-30).

2.6.3. Pravidla

Krása a půvab fotbalu spočívají mimo jiné i v tom, že od dob, kdy na hrací plochy začala v Anglii vybíhat první družstva, se hraje prakticky podle stejných pravidel. A tato pravidla jsou shodná všude na celém světě, ať již jde o finálové utkání mistrovství světa či utkání soupeřů nejnižší soutěže okresů. Je však samozřejmé, že s neustálým vývojem hry, se zdokonalováním herních stylů a hledáním nových taktických variant nastane čas od času situace, kdy je nutno úpravami pravidel nebo jejich odlišným výkladem na vývoj hry

reagovat. Fotbalová pravidla jsou do značné míry proslulá svou konzervativností a zdánlivou neměnností. Je to dáno jak tradicí, tak i pevně zavedenými zvyklostmi uplatňovanými při jejich změnách (FAČR 2015: 5-6).

2.6.4. Amatér a profesionál

V tomto kontextu je nutno rozlišit, čím se vlastně liší amatérský hráč od profesionála a amatérský klub od profesionálního. V první řadě je to dáno smlouvami. V případě, že má hráč profesionální smlouvu v profesionálním klubu, je z něho pochopitelně profesionální hráč. V opačném případě se jedná o amatéra. Jedná-li se o rovinu klubů, profesionální od amatérského odlišuje platná profesionální licence. Toto rozlišení by bylo možno studovat více do hloubky, ale pro ujasnění prostředí, ve kterém se pohybuje tato práce, není nezbytné zabývat se tímto rozrůzněním do nejhlubších detailů.

Amatérští fotbalisté jsou jednoduše osoby provozující fotbalovou činnost pouze za rekreačním účelem, tedy nikoliv za účelem zisku. Naproti tomu profesionální fotbalový hráči jsou v České republice považováni za tzv. osobu samostatně výdělečně činnou (OSVČ). Právě díky absenci právní úpravy, která by jasně definovala status profesionálního fotbalisty a sportovce vůbec, dochází v praxi k využívání statusu OSVČ. Tato skutečnost však s sebou nese mnohá negativa v podobě povinností, které jsou přenášeny na fotbalové hráče, tedy zejména povinnosti vlastními silami hradit zdravotní a sociální pojištění, povinnost podávat daňová přiznání apod.⁵

2.6.5. Farmy a hostování aktuálně

Jelikož je má práce a sběr dat aktuální z prvního pololetí roku 2015, mohlo se za uplynulý rok leccos změnit. Při psaní samozřejmě pokračuji v souvislostech a kontextu pravidel aktuálních v roce 2015, ale zároveň považuji za nutné alespoň uvést na pravou míru změny, které se mezitím udály.

Hlavní a nejdůležitější změnou je to, že farmy a hostování v této aktuální sezóně (2016 – 2017) nově z amatérského fotbalu vymizeli. Kompenzuje je tzv. „volný pohyb

⁵<http://www.casl.cz/sportovne-pravni-temata/pravni-postaveni-sportovce/31-vykon-cinnosti-profesionalniho-fotbaloveho-hrace>

hráčů“. Fotbalistům bez profesionální smlouvy bude umožněn přestup bez souhlasu mateřského klubu, ovšem pouze v období od 1. do 20. června. Termín je záměrně stanoven tak, aby předcházel losovacím aktivům. Za hráče ve věku od 12 do 33 let se v tomto případě bude platit tabulkové odstupné. Po dovršení věku 34 let pak může fotbalista v rámci volného pohybu a ve zmiňovaném období přestupovat dokonce zdarma. Nesouhlas mateřského klubu se dal v minulosti obejít takzvaným opakovaným přestupem, kdy hráč dvakrát během půl roku podepíše přestupní lístky a může odejít za tabulkovou cenu. Zdarma pak mohl přestoupit, pokud nenastoupil do soutěžního zápasu po dobu dvanácti měsíců. Zaniknou také pojmy střídavý start a farma. Tyto projekty umožňovaly spolupráci dvou klubů z různých soutěží, které si během sezony mohly mezi sebou půjčovat hráče.⁶

V amatérských kruzích také proběhlo hodně změn. Například už nebudou žádní hráči hostovat. Amatérští fotbalisté mohou od příští sezóny zapomenout na tzv. střídavé starty či farmy. To všechno nový řád ruší a to z toho důvodu, že hráč je prostě zaregistrován pouze u jednoho klubu.⁷

Kluby už ale našly i kličku, jak tato nařízení FIFA obejít. Vymyslel se systém, který bezpečně institut hostování nahrazuje. Jde o dohodu, kterou kluby uzavřou při přestupu. Na jejím základě je dáno, že hráč může přestoupit a za rok, nebo jinak dlouhou dobu se za daných podmínek vrátí. Může se to zdát jako obcházení předpisu, ale FIFA to údajně nevidí. Pro ni je to prostý přestup.⁸

2.7. Doplnující jevy k výzkumné části

V této části, která doplňuje teoretickou pasáž, uvedu pojmy a základní informace, které jsou nutné k porozumění empirické části, jež následuje.

⁶ <http://www.denik.cz/fotbal/revoluce-v-ceskem-fotbale-amateri-zapomente-na-hostovani-a-farmy-20151218.html>

⁷ <http://sport.eurozpravy.cz/fotbal/146493-od-leta-novy-prestupni-rad-zmeni-profesionalni-i-amatersky-fotbal/>

⁸ <http://isport.blesk.cz/clanek/fotbal-domaci-souteze-cesky-fotbal-clanky/276585/hostovani-v-amaterskem-fotbale-konci-fifa-ale-zbastila-ceskou-klicku.html>

2.7.1. Fotbalové soutěže v Jihočeském kraji

První záležitost, bez které nelze výzkumné části porozumět, je rozdělení amatérských fotbalových soutěží. Ty jsou rozděleny na dvě hlavní části. První z nich je okresní přebor, který se dodatkem nazývá II. třída. Tato soutěž je v rámci okresní úrovně soutěží nejvyšší. Druhou část tvoří dvě okresní soutěže, tedy III. třída a IV. třída⁹. Vzestupné pořadí uvedených soutěží je tedy okresní soutěž IV. třída, po ní následuje okresní soutěž III. třída a na vrcholu se nachází okresní přebor II. třída, na který navazují již soutěže krajské.

I přesto, že se primárně soustředím na kluby hrající převážně okresní úrovně, je nezbytné zde uvést také rozdělení soutěží na úrovni krajské. Vysvětluji to proto, že mnoho klubů zařazených do výzkumu zasahuje svou činností do obou úrovní. Soutěže vzestupně navazující na okresní soutěže a okresní přebor již probíhají v krajském měřítku. Takové soutěže existují v Jihočeském kraji tři. Vzestupně to je I. B třída, I. A třída a nejvýše se nachází Krajský přebor. Rozdělení je zde tedy na tyto tři části, které se ale dále dělí do skupin kvůli velkému množství přihlášených klubů. Pro příklad, nejnižší krajská soutěž I. B třída je rozdělena do čtyř skupin¹⁰ vždy po 14 klubech. Dále I. A třída se v současné době dělí na dvě části¹¹ taktéž v obou skupinách po 14 klubech. Pro doplnění nejsou tyto skupiny sestavovány náhodně, ale v závislosti na poloze a umístění klubu. Hlavním faktorem je co nejmenší dojezdová vzdálenost.

2.7.2. Společenství klubů

Dalším pojmem, který uvádím v druhé části je takzvané Společenství klubů. Takové společenství existuje, má-li jeden či více klubů nedostatek hráčů v konkrétní kategorii. Následně se tedy založí společenství spojující konkrétní kluby, kdy je vytvořen seznam registrací¹² (nebo jednoduchá soupiska hráčů), který určuje konkrétní hráče, mající možnost nastoupit i za jiný klub než je jejich původní.

⁹ IV. třída s koncem sezóny 2015/2016 zanikla. V současné době je tedy nejnižší soutěží III. třída.

¹⁰ Jedná se o skupinu A, B, C a D.

¹¹ Jedná se o skupinu A a B.

¹² Registrace je doklad o přináležení hráče ke konkrétnímu klubu. Existuje ve formě karty. Do budoucna plánuje FAČR zavedení elektronických registrací.

2.7.3. Akademie mládeže

Titul Akademie mládeže získává konkrétní klub tím, že dokáže sestavit daný počet mužstev v každé kategorii mládeže¹³. Tento titul s sebou samozřejmě nese vyšší prestiž klubu, ale i zajištěnou podporu od Fotbalové asociace České republiky (FAČR).

Akademie pro mladé hráče vznikají za podpory MŠMT a kladou si za cíl sjednocení výchovy nadaných hráčů v dané lokalitě a zahájení jejich systematické práce pod dohledem odborníků. Právě téměř každodenní možnost porovnání se s vrstevníky a zdravá rivalita v akademiích, posouvá hráče v jejich vývoji dál. V akademiích jsou pak pro hráče zajištěny společné tréninkové a vzdělávací procesy, preventivní programy péče o zdraví s důrazem na komplexní rozvoj mladého člověka jako hráče i osobnosti.

2.7.4. Fotbalové farmy

Termín fotbalová farma v českém fotbale už sice neexistuje (viz výše), ale i přesto je to důležitý termín. Tento projekt byl realizován na úrovni nejvyšších českých soutěží, kdy spolupracovali profesionální a neprofesionální kluby. Spolupráce spočívá v cestování hráčů z první či druhé ligy¹⁴, což jsou tzv. vysílací kluby, do "farem" ve třetí lize či divizích¹⁵, což jsou tzv. přijímací kluby. Na zápas na "farmě" mohou profesionální kluby poslat daný počet hráčů ze svých soupisek, čímž doplní mužstvo fungující jako farma. Základem je vytvoření vazby mezi takovými dvěma kluby a spolupráce je na světě. Hlavní důvod vzniku tohoto projektu, je oživení pro menší oddíly. Podobně by měly fungovat i farmy v okresních a krajských soutěžích. Pomohly by zamezení nedostatku hráčů a oživení by bylo stejně účinné jako na vyšších úrovních. V současné době ale na nízké úrovni farmy tohoto slova smyslu neexistují. Dočasné přesouvání hráčů je prozatím zpozorovatelné pouze na základě hostování nebo výše uvedeného Společenství klubů.

¹³ Kategorie mládeže se celkově dělí na přípravky (5-10 let), žáky (11-14 let) a dorost (15-18 let) s tím, že každá z těchto kategorií s sebou nese zpravidla nejméně dvě podkategorie - starší a mladší.

¹⁴ První a druhou ligu je myšlena současná ePojisteni.cz Liga (bývalá Synot liga) a Fotbalová národní liga.

¹⁵ Třetí ligu je myšlena Česká fotbalová liga. Divize uvádím v plurálu, jelikož jsou rozděleny do tří kategorií v rámci Čech (A, B, C) a dvou dalších kategorií v rámci Moravy (D, E)

3. Empirická část

3.1. Úvod

Jak již bylo zmíněno výše, druhá část mé bakalářské práce popisuje výzkumné bádání o amatérských fotbalových klubech v Jihočeském kraji. Začátku zkoumání předcházelo částečné sondování terénu v podobě rozhovoru s osobou nacházející v terénu místního okresního fotbalu po řadu let. Rozhovor vedl k zisku důležitých kontaktů, ale také informací. Nejdůležitější věcí byl výběr klubů, kterými se ve výzkumu zaobírám.

Společně jsme vybrali několik klubů z dané oblasti. Snažili jsme se výběrem co nejplošněji pokrýt prostor tak, aby byly zahrnuty kluby, které se jednak nacházejí na rozdílných územích této zóny, svou aktivitou pokrývají všechny existující soutěže, a také aby byl zaručený výskyt klubů s rozdílnou velikostí (co se počtu mužstev týče). Nakonec bylo příjemným překvapením, s jakou ochotou a nadšením přistupovali jednotliví zástupci klubů k uskutečnění rozhovorů a poskytnutí informací. Nutno dodat, že každý ze zástupců klubů byl předem o mém výzkumu informován od člověka, který mi ze začátku pomáhal samotné kluby vybírat. Hlavním důvodem bylo předejít odmítavému přístupu a zaručit zisk důležitých dat.

3.2. Seznam klubů se základními informacemi

Zde uvádím seznam klubů doplněný stručnými informacemi o historii a úspěších, kterých každý konkrétní klub dosáhl. V první řadě se jedná o výpis klubů, které byly vybrány a se kterými jsem vedl rozhovory a sbíral data pro výzkumnou část. Nejdůležitější informací je zde soutěž, ve které se v současné době klub nachází, počet mužstev¹⁶ a případná práce s mládeží. Tyto aspekty budou následně zohledněny v celkových výsledcích mapování terénu.

Za účelem dodržení nutné anonymity názvů klubů a jejich představitelů uvádím kluby pod fiktivními jmény, které mohou sice připomínat názvy známých fotbalových

¹⁶ Uvádím-li označení mužstva velkým písmenem (například muži A či příprava D), mám tím na mysli, o kolikátý tým dané kategorie se jedná (Muži A budou první tým mužské kategorie a příprava D bude čtvrtý tým přípravecké kategorie). Zpravidla platí, že A tým bývá kvalitnější a hraje vyšší soutěž než tým B, C atd., není to ale podmínkou.

klubů, ale v tomto případě byly náhodně vybrány pouze k účelu udržení anonymity a neskrývá se pod nimi žádný utajený význam. Dalším nutným krokem pro přehlednost je rozřazení všech uvedených klubů do kategorií¹⁷. Tyto kategorie jsem vytvořil k určení současného postavení, a to v závislosti na několika faktorech. První z nich je celkový počet mužstev. Dalším je nejvyšší dosažená soutěž v rámci mužské kategorie a také počet mužských týmů. Ten je zásadní z toho důvodu, že týmy mužů jsou zpravidla nejvíce reprezentativní pro každý klub, ale výjimky se samozřejmě mohou vyskytovat. Dalším faktorem je celkové postavení týkající se finančních a materiálních prostředků. I přesto, že nemám k dispozici konkrétní data o finančních situacích jednotlivých klubů, která by podpořila mé rozdělení, právě ta vychází z celkového postavení klubů, tedy počtu mužstev, velikosti areálu, apod. Konkrétní kategorie přehledně ukazují v následující tabulce č. 1.

Tabulka 1. Rozřazení jednotlivých klubů do kategorií a charakteristika.

Kategorie	Charakteristika	Fiktivní jméno klubu
1.	Klub přesahující krajskou i divizní úroveň s velkou mládežnickou základnou.	Real
2.	Klub krajské úrovně s velkou mládežnickou základnou.	United
3.	Klub působící mezi okresní a krajskou úrovní disponující eventuálním mládežnickým týmem.	Atletico Lazio Crystal
4.	Vesnický klub reprezentovaný jedním týmem mužů hrající okresní přebor či okresní soutěž.	City Inter Aston

Tabulka 2. ukazuje další kluby (tedy opět jejich smyšlená jména), které se objevují ve výzkumné části. Nezbytné je uvést, že tyto kluby jsou zahrnuty pouze pro účel doplnění, tedy nepřikládám jejich žádné bližší informace. Pro pochopení kontextu je nutné popsat a zařadit do kategorií i tyto nepřímo zúčastněné kluby.

¹⁷ V tomto případě jsou kategorie čtyři - kategorie 1., 2., 3. a 4.

Tabulka 2. Rozřazení klubů zahrnutých nepřímo ve výzkumu podle kategorií a charakteristiky.

Kategorie	Charakteristika	Fiktivní jméno klubu
1.	Klub přesahující krajskou i divizní úroveň s velkou mládežnickou základnou.	Galatasaray
2.	Klub krajské úrovně s velkou mládežnickou základnou.	Borussia Sporting
3.	Klub působící mezi okresní a krajskou úrovní disponující eventuálním mládežnickým týmem.	Bayern Benefica Hotspur West
4.	Vesnický klub reprezentovaný jedním týmem mužů hrající okresní přebor či okresní soutěž.	Ajax Šachtar Zenit

3.2.1. Klub UNITED

Tento klub byl založen na konci padesátých let a kromě kopané se zde hrály i další sporty. V 70. letech se stavbou sídliště v obci vzrostl a i se zmodernizoval samotný klub. V současné době se klub United pyšní šestnácti týmy (3x muži, 1x ženy, 2x dorost, 4x žáci, 6x přípravnka a předpřípravnka). Ve středu zájmu jsou samozřejmě mužstva mužů, kde A mužstvo hraje krajskou I. A třídu, B mužstvo okresní přebor (II. třída) a muži C okresní III. třídu (Průcha, Zuntých 2013: 56-57).

3.2.2. Klub INTER

Klub Inter byl založen v roce 1954 s pomocí peněz, které vydělal místní divadelní spolek. Od založení se zdejší lidé dočkali i úpadku a přerušení činnosti, ale od roku 1971 se klub dokázal obnovit a drží se s jediným týmem mužů v okresní III. třídě (Ibid: 58).

3.2.3. Klub LAZIO

Lazio je dalším zástupcem krajského fotbalu, kdy do I. B třídy postoupily v roce 2001 a drží se v ní dodnes. Od svého založení v roce 1965 je to nejvyšší soutěž, do které se kdy tento klub dostal. Druhý tým mužů hraje dnes nejnižší okresní soutěž (Ibid: 59-60).

3.2.4. Klub ATLETICO

Tento klub se od založení v roce 1961 dostal z druhé nejhorší okresní soutěže (III. třída) až do krajského přeboru. Tam přetrval pouhé dva roky a putoval zpět do krajské I. A třídy, odkud také po třech letech sestoupil až do krajské I. B třídy. I tak si ale stále od roku 1966 drží svůj první A tým v krajských soutěžích. Druhé mužstvo klubu Atletico hraje okresní III. třídu (Ibid: 61).

3.2.5. Klub CITY

Zpočátku od založení v roce 1961 začínal klub bez vlastního hřiště a domácí zápasy odehrával v nedaleké obci. V průběhu generací zde byla střídavě zakládána mládežnická mužstva, ale od roku 1988 reprezentují City s jedním týmem pouze muži, kteří hrají nejnižší okresní IV. třídu (Ibid: 62).

3.2.6. Klub ASTON

Poměrně mladý klub založený v roce 1999 vznikl na základech týmu místní sálové kopané. Největším úspěchem byl v týmu mužů postup od okresního přeboru (II. třída) v roce 2011. Dnes klub reprezentují muži v okresní soutěži III. třídě. (Ibid: 64).

3.2.7. Klub CRYSTAL

Zakládající členové založili klub Crystal v roce 1969. V současné době má klub dva týmy mužů bez mládeže. Muži A hrají okresní přebor (II. třída) a muži B okresní soutěž IV. třídu. (Ibid: 64-65)

3.2.8. Klub REAL

Asi nejznámější a neúspěšnější klub v tomto regionu je Real založený na břehu místní řeky v roce 1910 spojením bruslařského a tenisového kroužku, k nimž současně přibýlo i odvětví kopané. Po složitém historickém vývoji teprve až od roku 1997 vystupuje klub pod současným jménem a od té doby krouží mezi krajským přeborem, divizí a ČFL¹⁸.

¹⁸ Česká fotbalová liga je třetí nejvyšší soutěží v Česku. Moravskoslezský ekvivalent ČFL je MSFL, tedy Moravskoslezská fotbalová liga.

Nyní zde funguje systematická práce s mládeží a sportovní středisko s fotbalovými třídami. Areál vybudovaný v 70. letech se postupně zmodernizoval a celkově je tvořen třemi travnatými hřišti, jedním s umělým povrchem a zázemím společně s hotelem a restaurací. Real se může za svou bohatou historii pyšnit několika odchovanci a známými hráči, kteří vystoupali až do ligových či reprezentačních klubů. Nyní působí muži A v České fotbalové lize a muži B v krajském přeboru (Ibid: 66).

3.3. Metody výzkumu

Výzkum byl zrealizován pomocí polostrukturovaných rozhovorů s lidmi činnými v organizačních věcech vybraných klubů. Dohromady proběhlo sedm rozhovorů převážně s oficiálními předsedy jednotlivých klubů. Z důvodů časových i přepravních jsem zvolil dvě variace těchto rozhovorů. Vhodnější způsob, který jsem uplatnil na většinu z rozhovorů (konkrétně pět) bylo osobní setkání a rozhovor vedený takzvaně „face to face“. Druhým způsobem bylo telefonické kontaktování. To se ukázalo být v podstatě stejně účinné, jako osobní setkání, ale ve výsledku byly rozhovory kratší, než při osobní schůzce. Tuto skutečnost je možné vysvětlit tím, že z neosobní komunikace se zdá být lehčí vystoupit a přerušit ji. Zato v osobním rozhovoru, kdy dva lidé stojí proti sobě, může být pro tázaného jedince neslušné, rozhovor jakkoliv ukončit, je-li mu případně nějakým způsobem nepříjemný či bezpředmětný. Na druhou stranu nutno říci, že jeden ze všech rozhovorů s rekordní téměř hodinovou délkou mě velmi příjemně překvapil. Spadal do kategorie osobních setkání a informací jsem obdržel nespočet.

Pro shrnutí bych rád uvedl, že příhodnější způsob získávání dat je v tomto případě osobní setkání, při kterém je větší pravděpodobnost zisku vícera informací. Rozhovory přes telefon přinesly jistě stejně hodnotná data, jako rozhovory osobní a vždy se týkala hlavně zadaného tématu.

Průběh osobních rozhovorů byl v podstatě ve všech případech stejný. Vše bylo domlouváno telefonicky na základě kontaktů, které mi byly poskytnuty před začátkem bádání. Poté již záleželo na respondentovi, kdy a jak se uskuteční osobní schůzka. S konkrétními osobami jsem se setkával v restauracích, v zaměstnáních nebo v jejich domovech. Co se týče komunikace po telefonu, probíhalo vše následovně. Jako všechny

schůzky, tak i telefonické rozhovory byly domlouvány ještě před samotným dotazováním, takže můj hovor respondentovi obsahoval jen stručné základní informace ohledně přesného data a času, kdy sběr dat proběhne. Shrnu-li, tato metoda obnášela tři telefonní hovory v rámci dotazování jednoho respondenta.

Nyní bych rád popsal průběh samotných rozhovorů. Tuto část již nebudu dělit na osobní a neosobní setkání, jelikož v těchto variantách není v rámci obsahu v podstatě žádný významný rozdíl. Předpřipravený a očekávaný rozhovor začínal představením se, obeznámením o celkovém nahrávání komunikace a pokračoval stručným popisem instituce a oboru, který studuji a v rámci jakého oboru pracuji na této tezi. Následovalo krátké poučení o uplatnění a udržení anonymity a o nepublikování nahrávky. Samotný rozhovor byl veden tak, aby byl respondent usměřňován v tematických mezích výzkumu a aby nezacházel do nepotřebných podrobností a okolností. Připravená osnova¹⁹ udržovala v diskusi hranice, ve kterých se interview mělo odehrávat. Dotazovanému bylo vždy poskytnuto maximum prostoru pro zodpovězení každé otázky. Jen takovým způsobem se dalo docílit úplného otevření tázaného a zisku cenných, třeba i neočekávaných informací. Každé setkání ať osobní či neosobní bylo ukončeno poděkováním za ochotu, za poskytnutý čas a samozřejmě také nabídnutím kompletní práce k přečtení.

V předchozím odstavci jsem zmínil, že všechny rozhovory byly nahrávány. Pro úplnost zde uvedu, jakým způsobem, a za použití jaké techniky. V případě osobních setkání bylo vždy nahrávání realizováno pomocí nahrávací aplikace. V druhém případě byl záznam pořizován z počítače též za pomoci nahrávacího programu. Celý telefonát byl vždy na hlasitý odposlech a to proto, aby mohl mikrofon z počítače alespoň částečně kvalitně hovor zaznamenat. Způsob je to sice vskutku improvizovaný, ale na výsledný efekt nemělo provedení žádný vliv. Pro zaznamenání opravdu všeho potřebného bylo nahrávání doplněno psanými poznámkami.

¹⁹ Osnovou jsou myšleny otázky k polostrukturovanému rozhovoru, které uvádím v příloze.

Délku rozhovorů jsem již uvedl výše, ale pro doplnění se všechny²⁰ pohybovaly v rozmezí od 11 do 18 minut s jedinou, již uvedenou výjimkou, která činila 54 minut. V každém případě doba pohybující se kolem 15 minut bohatě stačila pro získání potřebných informací.

Nyní bych rád vysvětlil techniku aplikování anonymity týkající se konkrétních osob zastupujících kluby. Ta je velmi prostá. Každý klub byl zastupován jinou osobou, z toho vyplývá, že budu označovat jednotlivce činné v organizačních klubových záležitostech podle prvního písmene fiktivního názvu klubu²¹. V některých případech se bude označení představitelů opakovat, což je způsobeno shodujícími se prvními písmeny ve fiktivních klubových označeních. Takovou skutečnost ale nemusíme v tomto případě považovat za velkou obtíž.

3.4. Získaná data

3.4.1. Klub UNITED

Úplně první rozhovor jsem vedl se zástupcem klubu United panem U, který zde figuruje jako předseda a je významnou osobností v rámci fotbalu nejen v tomto klubu.

United ve výzkumu považuji za klub s vyšším postavením, a to ze dvou důvodů. Prvním je téměř bezkonkurenční práce s mládeží (vzhledem k této úrovni), počet mládežnických mužstev a vlastně mužstev celkově. Druhým důvodem je účast A mužů v krajské I. A třídě. V této soutěži se totiž United nachází jako jediný klub. Vezmu-li v potaz pouze kluby přímo zapojené do výzkumu. Vyšší soutěž hraje už jen Real²², který bude ve všech případech v rámci tohoto výzkumu vystupovat jako subjekt s nejvyšším postavením.

Vzhledem k malé vzdálenosti, ve které se od sebe kluby United a Real nacházejí, by se dalo tvrdit, že fotbalové vazby a spolupráce v takovém případě nemohou chybět. V současné době je bohužel opak pravdou. V minulosti se o udržení vztahů a komunikací oba dva kluby zdárně pokoušely a vzájemnou vstřícností se jim to řadu let dařilo. Poslední

²⁰ Zde zahrnuji rozhovory osobní i rozhovory po telefonu.

²¹ Pro příklad - jestliže se rozmluva týká klubu Crystal, jeho představitel bude označován pan C.

²² A tým mužů hraje Českou fotbalovou ligu a B tým krajský přebor

dobou se ale ukázalo, že ani krátká dělicí vzdálenost nemusí udržet dobré vztahy. Až do určitého období byly vzájemné domluvy a bezkonfliktní kompromisy mezi těmito kluby v podstatě běžnou věcí. Toto období bylo zlomové v tom, že klub Real dostal příležitost založit takzvanou Akademii mládeže, což ve zkratce znamená, že jestliže konkrétní klub provozuje určité množství mládežnických týmů, má nárok na peněžní dotace a další výhody od Fotbalové Asociace České republiky (dále jen FAČR). Jenže k založení takového společenství nebylo v klubu Real dostatek mládežnických družstev. V rámci ještě příznivých vztahů s klubem United byl vymyšlen plán ze strany Realu, kdy by se přesunula na roční hostování kompletně celá kategorie dorostu²³ z United do Realu a spojila se s dorosteneckou kategorií, která v Realu již existovala. Tím by došlo k naplnění požadovaných kapacit družstev a získání titulu Akademie mládeže. Tento návrh prošel celkem překvapivě i výborem klubu United. Vše bylo argumentováno celkově lepšími podmínkami pro fotbalový růst dorostenců. Ať se jednalo o možnost hrát lepší soutěž, o lepší trenérské osobnosti, větší tréninkový areál či modernější zázemí pro mladé kluky. Veškeré uvedené argumenty jsou nepochybně akceptovatelné a vlastně se nedaly ze strany znatelně menšího klubu odmítnout. Přece jen klub United chtěl pro všechny své hráče za každých okolností jen to nejlepší, a takové podmínky klub hráčům ze svých prostředků prostě nabídnout nemohl. Na oplátku byla právě United poskytnuta finanční náhrada společně s poplatky za hostování.

V tu dobu si ale prozatím nikdo neuvědomoval následky, které mohou s takovým zásahem do fotbalové výchovy mladých fotbalistů přijít. Ačkoliv se předpokládal hladký průběh, již od samého začátku se vedení obou klubů setkalo s velmi tvrdým odporem od samotných mladých hráčů, kteří s tímto problémem, jakožto ještě nezletilí, nemohli nic dělat. Hlavním důvodem odporu byla existující rivalita a soutěživost mezi těmito dvěma kluby, která se zde nachází odjakživa. Proto se říká vzájemným zápasům mezi dvěma blízkými mužstvy "derby", tedy ekvivalent pro průběh hry, kde ve vzduchu visí více než jen zdravý sportovní duch a touha za vítězstvím, ale i dychtivost zcela soupeře pokořit.

²³ KATEGORIÍ DOROSTU SE MYSLÍ CELKOVĚ DĚ DŮŽSTVA - MLADŠÍ DOROST (14-16 LET) A STARŠÍ DOROST (16-18 LET).

Vedení klubu Real začalo být v tu dobu svědkem zcela zvadlé morálky v nově vzniklém a slepeném mužstvu. Vše vyústilo v časté střídání trenérů, kteří zcela nemotivovaný tým jednoduše trénovat nechtěli, či přímo odchodem přestoupivších hráčů buď zpět do United do kategorie mužů (i když na to v tu dobu ještě neměli věk), nebo do jiných blízkých vesnických klubů. Nejobávanější variantou byl úplný konec s fotbalem. Tuto možnost zvolila většina hráčů, kteří byli nuceni přejít na hostování, kam nechtěli. Ve výsledku zbyla z původního týmu United jen hrstka hráčů. To byl tedy výsledek plánu na zkvalitnění dorostenecké výchovy v Realu. Na závěr bych rád vyzdvihl očividné uplatnění moci větším a vlivnějším klubem. Klub United sice tento tah interně spravedlivě odhlasoval, ale i přesto zde byl předem jasně stanovený cíl. Tato událost vcelku nadobro přerušila veškeré souznění a spolupráci klubů Real a United.

Klub Real vždy fungoval jako cíl mladých a nadějných fotbalistů z menších vesnických klubů. V mnoha případech fungoval klub Real nejen jako cíl, ale jako odrazový můstek k dalšímu kariérnímu a výkonnostnímu růstu mladých hráčů, čili k přestupu do lepších klubů jako například Dynamo České Budějovice. Proto není divu, že i ze strany hráčů byl evidentní zájem o přestup do klubu s razantně vyšší úrovní.

V rámci dohod o přestupech a hostování hráčů, docházelo ze strany většího klubu také k uplatnění moci. Nejednou se stalo, že talentovaní hráči byli již v útlém věku zpozorováni a vytaženi do lepších podmínek a soutěží. Takové přestupy se po finanční stránce při zohlednění věku dítěte v podstatě neřeší. Řešení mívá spíše povahu personální výměny. Tedy hráč za hráče. Jenže hráči posláni z kvalitního do méně kvalitního klubu nejsou v zásadě plnohodnotnou náhradou, i když by jich bylo například více. Navíc docházelo často k situacím, kdy v pubertálním věku hráči prostě s fotbalem skončili. Důvodem bylo právě přeřazení do nižší soutěže, či jednoduše nulová touha a motivace hrát v konkurenčním klubu.

3.4.2. Klub INTER

Inter je malý klub sídlící též na zkoumaném území. Funguje zde jedno mužstvo mužů hrající okresní soutěž (III. třídu). Spolupráce se snaží funkcionáři z Interu držet s kluby,

kteří od nich nejsou nějak moc vzdálené. Konkrétně popsal pan I vazby hlavně se dvěma blízkými kluby.

Prvním je Hotspur²⁴ vzdálený 5 kilometrů od Interu. Zde je spolupráce evidentně nejužší. Hotspur totiž disponuje jako obec školou, a tím pádem veškerá mládež z okolních vsí navštěvuje právě tuto školu. Co se fotbalu týče, je situace v podstatě stejná, tedy drží se zde žákovské soutěže, které se v Interu v dětských kategoriích uskutečnit nedají. Jak výstižně pan I popsal: *"Kdo začíná hrát fotbal v Interu, tak prakticky vždy projde Hotspurem."* Dalším aspektem jsou osobní vztahy mezi oběma kluby v situacích, kdy dítě sice výchovu v Hotspuru podstoupí, ale vzápětí o něj má zájem opět Inter v mužských kategoriích. Takové situace si musí vždy podle pana I klub hlídat, aby zbytečně nepřicházel o hráče, kteří patří v podstatě pod něj. Na druhou stranu Hotspur poskytl dítěti výchovu od raného věku, čímž si může též nárokovat „vlastnictví“. Vždy tedy záleží na situaci a domluvě mezi kluby.

Pan I popsal také případ z minulosti, kdy se v Interu rekonstruovalo zázemí, konkrétně budova šaten a občerstvení. Řešení bylo takové, že obě mužstva Hotspuru byla dočasně rozdělena právě mezi klub v Interu a v dalším nedalekém klubu na podobné úrovni. Tím opět Inter v podstatě poskytl hrací plochu jinému klubu (i když ne přímo).

Druhým blízkým klubem je klub West hrající I. B třídu a vzdálený od Interu pouhých 8 kilometrů. Spolupráce právě s tímto klubem jsou spíše historické. *"Když se zakládal fotbal v Interu, tak většinu hráčů tvořili právě hráči z Westu, na druhou stranu většina starších hráčů Interu jsou odchovanci Westu."* Takto ve stručnosti pan I popsal historické spolupráce s klubem West. Další situací, kdy byla zapotřebí vzájemná pomoc mezi Westem a Interem, byla přestavba hřiště ve Westu, kdy byla veškerá herní aktivita přesunuta v rámci dobrých vztahů do Interu.

²⁴ Klub Hotspur má kromě bohaté mládežnické základny dva týmy mužů, kdy A tým hraje okresní přebor (II. třída) a B tým okresní soutěž (III. třída).

Na hostování mají v Interu hráče z Astonu či Hotspuru²⁵. Nyní v rámci postupu sousedního Westu do nejnižší krajské soutěže (I. B třídy) a posilování kádru, se prohlubuje spolupráce. Hráči, kteří nemají schopnosti, aby hráli ve Westu vyšší soutěž, by měli v budoucnu přejít a v podstatě posílit Inter. Tento tah ale ještě není zrealizován, takže se čeká, zda k takovému počínu v budoucnu vůbec dojde. Celkem ale nejde o nějak velké množství hráčů. V rámci domluvy by měli přejít jeden či maximálně tři hráči.

3.4.3. Klub LAZIO

"V poslední době se spolupráce hlavně s United rozběhla do velkých rozměrů, protože u nás (v Laziu) hrají kluci z United a zase naši dorostenci hrají v United." Takto pan L mluvil o propojení a vazbách s klubem United. Není to náhoda. Jelikož je Lazio vzdálené jen pár kilometrů od United, vazby jsou tu viditelné a velmi příhodné na obě strany.

Když se pan L zmiňoval o hráčích, kteří hostují v Laziu, myslel jimi mimo jiné vlastně hráče, které jsem již uváděl v rozhovoru s panem U (klub United) v souvislosti s přesunem dorostenců United do Realu. To jsou hráči, kteří zanechali téměř ihned po přesunu činnost v Realu a přesunuli se dále do Lazia. Další skutečností, která spojuje tyto dva kluby, je téměř nepřetržité používání hřiště Lazia třetím mužským týmem United (okresní soutěž IV. třída). Je to zapříčiněno hlavně tím, že jedno hrací hřiště klubu United nemůže v žádném případě pojmout všech šestnáct týmů téměř každý zápasový víkend. I přesto, že by se časový rozvrh mohl nějak uzpůsobit, existuje další faktor, a to zatěžování plochy, která byla několik let nazpět celkově za podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy rekonstruována. V souvislosti s C týmem United „visí ve vzduchu“ plán spojení s B týmem Lazia. I když hrají obě mužstva odlišné soutěže²⁶, vyskytl se prozatím neprosazený návrh jejich spojení. Celkem jistě by to zamezilo nedostatku hráčů v obou mužstvech a nápad by to byl v rámci dobrých vztahů obou klubů realizovatelný.

²⁵ U každého z uvedených klubů se jedná o jednoho či maximálně dva hostující hráče.

²⁶ United C hrají okresní soutěž III. třídu a Lazio B hraje okresní soutěž IV. třídu.

"Spolupracujeme také s dětmi. United nám pomáhají v tom, že nám vychovává pár dětí a jsou tam bez jakýchkoliv náhrad. Když potřebujeme, tak si je vytáhneme, ale jinak jsou tam. My prostě víme, že se nám pak vrátí." United také poskytují Lazio svůj D tým přípravek, který vlastně obsahuje i pár již zmíněných dětí původně z Lazia. Důvodem je, že Lazio hraje sice nejnižší, ale i tak již krajskou soutěž. Zde jsou ale nastavena jasná pravidla, se kterými má Lazio v rámci nedostatku mládeže problém. *„V I. B třídě musí být alespoň jeden mládežnický tým, v I. A třídě dva, v Krajském přeboru tři a v Divizi čtyři nebo pět."* V souvislosti s vyvarováním se jakýchkoliv postihů a pokut se vyřešila situace přejmenováním jednoho týmu přípravek United na Lazio. Na oplátku z druhé strany se každý druhý rok kupují sady dresů. *"Oni nás reprezentují a United nemají zase tolik finančních možností. My vlastně tímto těm mladým klukům pomůžeme. Proč bychom si nepomohli navzájem, že?"*

"S United jsou nadmíru dobré vztahy, můžu říct, že i s Realem máme dobré vztahy, jelikož jsme tam jednu dobu měli na hostování i dvanáct mládežníků. Teď tam máme tedy jednoho, protože ostatní odsud odešli většinou do mužských kategorií a nejen zpět do Lazia, ale například i do United. Prostě tam nechtěli být. Na druhou stranu byla zase doba, kdy u nás hrálo osm lidí z Realu. Přece jen není, kde hráče v dnešní době brát. Je to celorepublikový problém zapříčiněný nejspíš předimenzováním sportovních odvětví." Předimenzováním sportovních odvětví pan L myslel příchod nových sportovních sektorů v posledních desetiletích.

Další spolupráci a pomoc v personální hráčské sféře vedlo Lazio také například s nedaleko vzdálenými kluby Rangers, Celtic, Bayern a Borussia²⁷. Všechny tyto vazby byly založeny na vzájemném poskytnutí hráčských sil. Vždy, když se zprvu domluví nějaké hostování, je založeno na dohodě o půlročním poplatku původnímu klubu. Po delší době, kdy klub, ve kterém je hráč na hostování, projeví zájem hráče napevno koupit, záleží na další domluvě a také postavení obou klubů. Na okresní a nižší krajské úrovni²⁸ se situace

²⁷ Klub Rangers hraje okresní přebor II třídu, Celtic taktéž, Bayern má A tým v I. B třídě a B tým v okresní soutěži III. třídě, Borussia má A tým v Divizi A a B tým v okresním přeboru II. třídě.

²⁸ Krajská úroveň se dělí (vzestupně) na I. B třídu, I. A třídu a Krajský přebor. V tomto případě myšlena převážně I. B a I. A třída.

řeší přestupem za kompromisní poplatek, personální výměnu či kombinace obojího. Situace je horší, řeší-li se situace mezi kluby s velkým rozdílem žebříčku soutěží. Například mezi klubem na úrovni Realu a jakýmkoliv vesnickým klubem. V tu chvíli si velký klub za přestup účtuje částky pro vesnický klub nepřijatelné. Jasným příkladem může být konkrétní hostování jistého hráče, který působí v United již několikátým rokem. Ze strany United byly podány žádosti o přestup, ale vždy se jen prodloužilo placené hostování. Navenek ze situace může vyplynout, že Real sice o hráče nemá zájem, ale chce na něm vlastně co nejvíce utržit.

Abych se vrátil ke klubu Lazio, zde s klubem Real fungovala dlouholetá kooperace, stojící opět na poskytnutí hřiště. Po čtyři roky bylo hřiště používáno na tréninky dorostu a žáků Realu.

Do budoucna se mimo jiné plánuje vybudování takzvané farmy mezi United a Laziem. Tedy farmy ve svém pravém slova smyslu, kterou jsem popisoval výše.

3.4.4. Klub ATLETICO

V klubu Atletico mě přijal a poskytl rozhovor pan A. Hned zpočátku rozpravy jsme probírali věčné téma nedostatku hráčů a řešení tohoto problému. *"Možná dojde v brzké době k tomu, že v důsledku nedostatku hráčů, se budeme muset (Atletico) v nejhorším případě úplně sloužit s klubem Zenit, nebo budeme muset založit ještě bližší spolupráci v půjčování hráčů, než máme v současné době."* Klub Zenit leží jen pár kilometrů od klubu Atletico a drží jeden oddíl mužů hrající okresní soutěž III. třídu. V podstatě je to takový téměř třetí mužský oddíl Atletica²⁹. Důvody k tomuto tvrzení jsou, že Zenit nemá svou vlastní hrací plochu, tak využívá hřiště v Atletico, a to za přijatelný poplatek. Dalším důvodem je propůjčování hráčů. Z Atletica míří do Zenitu převážně hráči nemající dostatečné schopnosti a dovednosti na soutěže, které Atletico hraje. Vlastně zde funguje personální doplňování, které je prospěšné pro obě strany. Zenit může složit mužstvo na zápas a méně zdatní hráči z Atletica si také mohou zahrát fotbal. *"Oni svoje hřiště nemají, tak hrají u nás a hráče vlastně taky v podstatě nemají, tak se jim je snažíme půjčovat."* Neměli bychom tuto skutečnost chápat tak, že Atletico disponuje bohatým dostatkem hráčů. Právě naopak. *"Ze*

²⁹ Klub Atletico drží dva mužské oddíly, tedy A tým hrající krajskou I. B třídu a B tým okresní soutěž III. třídu.

třech oddílů uvažujeme udělat dva. Prostě by se hrály jen dvě soutěže, protože za takových okolností se tři nedají (s nedostatkem hráčů) utáhnout."

Co se týče mládeže a konkrétně přípravečských kategorií, drží Atletico spolupráci společně s kluby Aston a Benefica³⁰. Kooperace spočívá v takzvaném Společenství klubů. Takové společenství existuje, má-li jeden či více klubů nedostatek hráčů v konkrétní kategorii. Následně se tedy založí takovéto společenství spojující určité kluby (v tomto případě klub Atletico, Aston a Benefica), kdy je vytvořen seznam registrací³¹ (nebo jednoduchá soupiska hráčů), určující hráče, kteří mohou nastoupit i za jiný klub než je jejich původní. *"Je-li někde problém dávat dohromady přípravy nebo i jiné kategorie, tak se jednotlivé oddíly, které jsou v personální nouzi, slučují a hrají pouze pod jedním z těchto tří klubů."*

Již zmíněný klub Aston je také s Athleticem v blízké kooperaci. Hlavní proudy se už ale vzdálily. V minulosti začínali hráči z poměrně mladého týmu Aston (taktéž nedaleko Atletica) právě v Athleticu, anebo hráli hráči Atletica v Astonu v době, kdy ještě nebyl založen druhý B oddíl Atletica.

3.4.5. Klub CITY

Jako hlavní aspekt fungování týmu City popsal pan C součinnost s nedalekým klubem Ajax³². Společenství klubů, kterému předchází domluva přes Okresní fotbalový svaz (OFS), jenž určí základní podmínky. Těch se musí oba týmy (respektive všechny, je-li jich více než dva) držet. *"Před začátkem soutěže musíme předložit soupisku hráčů z každého mužstva, kteří mají možnost a budou hrát za ten druhý klub. Takže ten seznam se musí předložit na OFS, ten to musí schválit a poté vlastně mohou čtyři lidi z každého klubu hrát každý zápas za ten druhý klub."*

³⁰ Klub Benefica hraje krajskou I. B třídu.

³¹ Registrace je doklad o přináležení hráče ke konkrétnímu klubu. Existuje ve formě karty. Do budoucna FAČR plánuje a již realizuje zavedení elektronických registrací.

³² Klub Ajax hraje o dvě soutěže výše než City, tedy okresní přebor II. třídu, zatímco City se nacházejí v nejnižší okresní soutěži IV. třídě.

Mladí a nedostatečně kvalitní hráči, kteří převážně při zápasech sedí na lavičce a v podstatě jen doplňují kádr, mohou v takovém případě hrát v nižší soutěži za tým City. Tímto je dokonána spolupráce výhodná nepochybně pro obě strany. V City neřeší nedostatek hráčských sil, které nemusí v nejnižší soutěži dosahovat určitých kvalit.

Děti ze City chodí do školy do obce Sporting, což je největší obec v okolí, kde také hrají fotbal.³³ *"Zde jsme se snažili o spolupráci tím způsobem, že bychom děti dávali do Sportingu na hostování a tím bychom měli zajištěné, že se k nám v budoucnu vrátí třeba do mužů. To ale nevyšlo, jelikož Sporting dává do výchovy mladých fotbalistů samozřejmě nějaké prostředky, které stojí nepochybně peníze."* V případě, že se mladí fotbalisté chtějí vrátit do City, musí proběhnout složitý proces. Většinou dopadá tak, že City nejsou schopni hráče v rámci svých zdrojů a prostředků koupit. V takové situaci probíhá uplatnění moci z finančního hlediska. Sporting disponující větším klubovým zázemím a prostředky, touží po větších finančních ohodnoceních hráčů, které vychoval. Takové jednání je zcela pochopitelné a na místě, jenže ze strany menšího a chudšího klubu vede takový systém k celkové záhubě. Hráči se do původního klubu nevrací, a ten se s tím musí vypořádat.

Polovina mužstva City jsou hráči na hostování. Není to tak, že by bylo v City málo hráčů. Podle pana C je tu spíše problém nespolehlivosti a malého zapálení mužů pocházejících přímo z obce City. Je nemožné na nich celý oddíl kompletně stavět. *"Hráči na hostování jsou prostě naším stavebním kamenem, bez kterého bychom soutěž ani v základu nemohli přihlásit."* Nejvíce hráčů na hostování v City jsou z klubů United, Benfica a Sporting.

3.4.6. Klub ASTON

Aston patří mezi kluby hrající okresní soutěž III. třídu. Navzdory tomu, že se jedná o maličký klub, snaží se zde podle pana A o maximální koncentraci také na mládež. Ne každý klub na této úrovni dokáže v rámci svých možností sestavit mládežnická družstva. Aston patří do skupiny klubů pyšnicích se tréninkem mladých fotbalistů a realizační tým dělá vše pro to, aby tato výchova nepřišla nazmar a v budoucnu se promítla do posílení v současné

³³ Klub Sporting patří do krajské soutěže I. A třídy a je to jeden z větších klubů na daném území. Mimo jiné disponuje druhým B týmem mužů, který hraje v okresní soutěži III. třídě.

době jediného oddílu mužů. Konkrétně zde trénují dvě mládežnická mužstva, a to věkově nejmladší. Jedná se o oddíl mini-přípravky (5 a méně let) a starší přípravky (9-10 let).

Klub Aston uplatňuje částečně odlišné řešení situací týkajících se hostování hráčů mezi malým a velkým klubem. *"Máme několik smluv o hostování, podle kterých patří v současné době konkrétní hráči pod jiné kluby. V době, kdy ale tito hráči završí daný věk (v tomto případě 21 let), přesunou se zpět pod klub Aston, a na tom jsou tyto smlouvy postaveny."* Jinými slovy má klub Aston tímto způsobem zajištěné budoucí hráčské síly, které byly sice buď částečně, nebo úplně vychovány v jiných klubech, ale přesto se zaručeně vrátí zpět.

Takové východisko je jednou z variací při řešení situací, které jsem zmiňoval například v souvislosti s přesunem hráčů mezi týmy City a Sporting. V nich hraje hlavní roli rozdíl ve smluvní dohodě, která jasně nastavuje budoucí podmínky a jednání. Všichni zúčastnění jsou dohodnuti na průběhu a změnách působení konkrétního hráče. Aston má také smluvní dohody ohledně hráčů v rámci klubů United a Real.

Již zmíněný smluvní postup využil klub Aston v poměrně vzácné situaci, kdy byla místní talentovaná patnáctiletá slečna vyžádána na přestup do klubu Galatasaray (sídlící mimo Jihočeský kraj) v rámci studia. Přestup se konal vlastně zdarma s dohodou, která byla jasně specifikována tak, že *"kdyby se slečna dostala třeba do nějaké vyšší soutěže³⁴, tak je tam domluva, že Aston by byl tím pádem vyplacen. V opačném případě by se měla při dovršení 21 vrátit zpátky pod Aston a také samozřejmě zdarma."*

Mimo jiné jsou v klubu Aston na hostování celkem čtyři muži z klubu Real a jeden z United. Proměnit všechna uvedená dlouhodobě probíhající hostování v přestup je pro klub Aston stejně, jako pro všechny kluby na této úrovni z finančních důvodů nemožné. Za tyto hráče je zkrátka žádáno hodně finančních prostředků, kterými malé kluby prostě nedisponují.

³⁴ Myšlen hlavně první A tým Galatasaray hrající Českou fotbalovou ligu žen, což je druhá nejvyšší soutěž v ženské kategorii. Pro doplnění B tým Galatasaray hraje Divizi žen skupinu B, tedy o stupeň nižší soutěž než je ČFL žen.

3.4.7. Klub CRYSTAL

K rozhovoru o aktivitách klubu Crystal mě přijal ve svém zaměstnání dlouholetý klubový aktivista pan C.

Pan C popsal trefně celkovou situaci vesnických klubů a přidal skvělé názory vycházející z dlouholetých zkušeností ve vesnickém fotbalovém prostředí. Samotný klub Crystal sídlí též nedaleko klubů United či Real. Mimo jiné poskytuje hrací plochu dalšímu klubu Šachtar, který se nachází v nejnižší okresní soutěži (IV. třída). *"Myslím si, že v dnešní době je to pro ně lepší než budování nového hřiště, respektive kabin a celkového zázemí. U nás hrají dvě mužstva, tak hřiště tolik zatěžováno není, tudíž je to příhodná spolupráce pro obě strany."* V Šachtaru své hřiště nevlastní, tudíž využívají cizí. Předem dohodnuta je nájemní částka na zápas, která byla určena funkcionáři z obou klubů. Klub Crystal společně s hrací plochou poskytuje nutné zázemí. Jedná se o pověšené sítě, praporky, ohřátou vodu, nalajnované hřiště a funkční WC pro diváky.

"Před lety jsme měli asi 16 dětí tady odsud a nakonec jsme dokázali postavit tři mládežnické mančafy, které jsme sice nějaký rok udrželi, ale poté nám děti začaly odrůstat a to byl začátek konce. Dalším případem byly starší přípravky, které se postupně také rozrostly na několik mužstev, jenže konec nebyl vyvolán přibývajícím věkem hráčů, ale skupinovým odchodem do klubu Real. Ten byl z této strany vyžádán a zrealizován vlastně v době přechodu dětí z kategorií přípravek do mladších žáků³⁵." Řešením pro nedostatek dětí (v rámci celého okresu) bylo ze strany Okresního fotbalového svazu zavedení nových pravidel pro přípravkové zápasy. Pravidla zahrnují zápasy dětí na menších hřištích, kde proti sobě hrají dvě mužstva po pěti (čtyři hráči a jeden brankář). Tím pádem není už tak náročné postavit takové mládežnické družstvo.

Za jeden z největších problémů dnešní politiky klubů považuje pan C dlouhodobá hostování. *"Táhne-li se hostování několik let (třeba až 10 let) a dojde k jednání o přestupu konkrétního hráče, měl by svaz (OFS) určit nějakou hranici či finanční limit, který by stanovil horní mez financí, za které je možné hráče odkoupit. Protože takhle dlouhodobé*

³⁵ Děti kolem 10 let.

hostování přece nemá žádný smysl. Strádáme na tom, jelikož stále a nekonečné půlroční poplatky jsou neskutečným zatížením klubu. A jiné řešení neexistuje, protože nejsou prostředky na zaplacení částek, které si kluby za přestup vyžadují."

Vyhlídne-li si klub nějakého vytouženého hráče, jsou na této úrovni podle pana C dvě možnosti, jak přestup zrealizovat. První je financování přestupu členy oddílu (hráči), anebo jde o systematickou pomoc a aktivitu hráčů ve věcích týkajících se chodu klubu, udržování zázemí a tak dále. Jinými slovy si hráči šetří peníze, které vydělají od klubu na nového spoluhráče například sekáním trávníku. Takový přístup generalizuje celkové počínání klubů na uvedené úrovni v rámci pořizování nových posil. *"Jednou trenér mužstva přišel s žádostí o uvolnění šesti tisíc na vytouženého hráče. Tehdy jsem nakonec částku uvolnil a hráče jsme vzali. No a skončilo to tak, že při zápase ve vyhrocené situaci fyzicky napadl protihráče a dostal distanc na půl druhého roku. Samozřejmě fotbal poté už hrát nezačal. Pro klub to, shrnu-li, znamenalo prodělaných 6 tisíc, což je pro malý klub nemalá částka."* Taková situace stála klub peníze, nasazení a prostředky vložené vlastně do ničeho. Od té doby se pan C jakožto vedoucí osobnost klubu snaží přivádět hráče, které nějakým způsobem zná, či jsou klubu blízcí. *"My jsme malé oddíly, my se bavíme na vsi, tak musíme uvažovat v těch našich rozměrech."*

4. Výzkumná analýza

Na začátku práce jsem si stanovil několik výzkumných cílů, na které jsem hledal v rámci bádání odpověď. Prvním úkolem bylo zachytit a popsat interakce, komunikace a spolupráce fotbalových klubů v Jihočeském kraji. Dalším cílem bylo zjistit, zda větší kluby využívají svého postavení k dosažení lepších prostředků ke své činnosti, nebo zda své postavení používají k tomu, aby jakýmkoliv způsobem pomohli klubům nedisponujícím velkými prostředky. S touto problematikou souvisí záměr týkající se uplatňování moci většími kluby.

Z celého šetření vyplývá, že kooperace klubů na takto nízké úrovni je nejen nezbytná pro snadný chod klubového prostředí, ale také velmi rozvinutá. Amatérské kluby se snaží o vzájemnou podporu, při níž jsou priority kladeny hlavně na udržení současných soutěží,

určitého počtu hráčů na vedení kádru a udržení určitého standardu. Kus ambicióznosti samozřejmě patří ke každému sportu a k fotbalu i na nízké úrovni nevyjímaje. Každý klub se chce rozhodně zlepšovat a postupovat na žebříčku výše. Fotbal se zde hraje hlavně pro zábavu, i když manažerská činnost a schopnost vyjednávání se stávají očividně čím dál více nezbytnou součástí celkového fungování.

Spolupráce a vazby mezi kluby jsou nejčastěji postaveny na přesunu hráčů. V současné době lze tento fenomén vysvětlit trvalým nedostatkem hráčských sil. Další příčinou nutných vazeb je hrací plocha. Kluby si vzájemně pomáhají propůjčováním hřišť, čímž také prohlubují spoje mezi sebou. Mluvíme-li o materiálních prostředcích, jako například o nákupu sad dresů, míčů a podobně, vyskytují se pouze v zanedbatelné míře.

Za využívání postavení můžeme považovat i situace, kdy si větší kluby přetahují děti z menších klubů a tvoří tak mládežnická centra. Používají své prostředky a možnosti výchovy mladých fotbalistů na úkor klubů, kde je nevyhnutelné postupné vymizení mládeže. V podstatě jde o přirozený průběh. Talentovaní fotbalisté chtějí hrát s lepšími spoluhráči a velké kluby jim to umožňují. Bohužel na vesnické úrovni se vyskytují družstva mládeže jen zřídka. O to více je pochopitelné, že se malé počty dětí hojně stěhují do mládežnických center, odkud dále putují buď za dalšími úspěchy, nebo zpět do svých mateřských klubů.

Konkrétní případ jsem uvedl v souvislosti s odchodem starších přípravek z klubu Crystal do klubu Real. Jednalo se o odchod podle podobného plánu jako u odchodu dorostu z klubu United do klubu Real. Bohužel v takových situacích, a u tak mladých fotbalistů mají silné slovo nejen kluby, ale také aktivní rodiče. Následně je na uvážení právě rodičů a obou klubů, zda a pro koho bude změna přínosná.

V každém případě se malé kluby snaží držet vazby s většími. Znamená to pro ně potenciální přísun kvalitních hráčských posil například odchodem starších "vysloužilých" hráčů do nižších soutěží, kteří přenechávají místo mladým v lepších soutěžích a vlastně posilují mužstva slabších kvalit. Podobné přesuny se ale převážně konají na bázi známostí a starší hráči se zpravidla vracejí do svých mateřských klubů, kde s fotbalem jako mladí začínali.

5. Závěr

V tomto shrnutí bych zprvu rád vyzdvihl problémy, se kterými se fotbaloví funkcionáři na okresních úrovních nejčastěji setkávají. Jedním z problémů je nedostatek personalit pro hladký chod klubů.³⁶ Tato nouze může být způsobena velkým množstvím dnešních sportovních odvětví. Dříve se lidé soustředili jen na hlavní sporty, jimiž byl fotbal a hokej. V poslední době ale nabyly na popularitě další sporty jako florbal, plavání, tenis, badminton, volejbal či frisbee. Takovou nabídkou sportovních odvětví je zapříčiněn nedostatek lidí činných v jednotlivých sportech, ve fotbale nevyjímaje. Plošným problémem po celé České republice je malé množství zájemců o sport. Nejedná se zde jenom o dospělé, ale především o dětské kategorie.

Dalším úskalím jsou dlouhodobá hostování. Převážná většina klubů platí půlročně za hostování hráčů, kterým buď nechtějí větší kluby dovolit přestup do menších, nebo za odchod chtějí velké částky. Tudíž není před neustálým prodlužováním hostování pro malé kluby úniku. To je ale neméně finančně náročné. Problém se týká klubů, které v současné době na hostujících hráčích staví celé mužstvo, což jsem uvedl v souvislosti s klubem City. Během rozhovorů se mi naskytla dvě možná řešení takových situací. První bylo v souvislosti s klubem Crystal, kdy pan C navrhl, aby se oficiálními pravidly konstitovala maximální finanční hranice, za kterou by bylo posléze možné hráče vykoupit. Druhé realizovatelnější řešení aplikuje již delší dobu klub Aston. Ihned na počátku jednání si svého hráče pojišťuje smlouvou, která mu zajistí hráčův návrat za daných podmínek.

Vesnické kluby ve svých poměrech žijí, řekněme, úplně jiný život než velké kluby. Tím myslím zejména odlišné finanční rozměry, celkový počet lidí podílejících se na chodu klubu a také vztahové vazby, které s přibývajícím množstvím lidí ztrácejí na osobním charakteru. Všechny tyto vztahy jsou ale v neustálém procesu vývoje a změn. Je tedy nutností jejich stále a systematické studování.

Další nemalou problematiku tvoří téměř neexistující mládežnická mužstva na vesnické klubové úrovni. Tyto kategorie se převážně stahují z vesnic do větších center, kde

³⁶ Myslím tím hlavně hráče, i když tento problém se týká též funkcionářů.

jsou shromažďovány z nedalekého okolí do jednoho celku. Kluby z vesnic poté přicházejí o potenciální hráčské síly tvořící jejich budoucnost. Hráč, který prošel výchovou ve větším klubu, se do svého původního působiště vrátí jen za předpokladu, že si ho klub zpět koupí. Následně je otázkou, zda si může takovou investici malý klub dovolit.

Převážná většina respondentů si byla vědoma svou situací. Shodují se na tom, že pro malý klub je nejdůležitější vyjasnění současného stavu, ve kterém se nachází a podle reálných finančních (i jiných) prostředků v daném prostředí fungovat.

V předchozích částech jsem také mluvil o fenoménu zvaném Společenství klubů. Při hlubší úvaze o tomto trendu se můžeme ptát, zda je to dočasné řešení či potencionální problém. Spojení několika klubů může být jen začátek konce malých vesnických klubů. Postupně se bude zvyšovat počet hráčů hrajících za více klubů, než dojde ke spojení všech zúčastněných do jednoho. Kvůli nedostatku hráčů přijde možný zánik těch ostatních. Na druhou stranu je zřejmé, že takový proces by trval dlouhou dobu a pomalým tempem. Vše je otázka budoucnosti a dalších trendů, které přinese.

6. Seznam literatury

Blažek, Ladislav (2011). *Management. Organizování, rozhodování, ovlivňování* (Praha: Grada Publishing) ISBN: 978-80-247-4429-2

Čáslavová, Eva (2000). *Management sportu* (Praha: East West Publishing Company). ISBN 80-7219-010-5

Černý, J. 1966. Sociologie sportu (G. Magnane, Sociologie du sport. Situation du loisir sportif dans la culture contemporaine). Číslo 6. Dostupné z: <http://sreview.soc.cas.cz/uploads/d50499fb3fb2c27fbfee5d870e93564d32dc4bb6_Sociologie%20sportu.pdf>.

Horák, J. (1997). *Encyklopedie našeho fotbalu* (Praha: Libri). ISBN: 80-85983-22-2.

Hunt, Chris (2003). *The Complete Book of Football* (Hayden Publishing). ISBN: 978-1-903635-16-2.

Fotbalová asociace České republiky (2015). *Pravidla fotbalu* (Praha: Olympia). ISBN: 978-80-7376-408-1

Foucault, Michel (2003). *Myšlení vnějšku* (Praha: Herrmann & synové). ISBN: 80-239-2454-0

Foucault, Michel (1994). *Diskurs, autor, genealogie* (Praha: Svoboda). ISBN: 80-205-0406-0

Novotný, Jiří (2009). *Ekonomika sportu* (Praha: Oeconomica). ISBN: 978-80-245-1701-8

Procházka, Karel (1985). *Sport a svět* (Praha: Olympia).

Průcha, Michal, Zuntych, Zdeněk (2013). *Jihočeské fotbalové kluby* (České Budějovice: Jihočeská fotbalová, o.s.) ISBN: 978-80-260-5327-9

Sekot, Aleš (2006). *Sociologie sportu* (Brno: Paido). ISBN: 80-210-4201-X

Sekot, Aleš (2008). *Sociologické problémy sportu* (Praha: Grada). ISBN: 978-80-247-2562-8

Internetové zdroje

<http://www.casl.cz/>

<http://www.denik.cz/>

<http://sport.eurozpravy.cz/>

<http://isport.blesk.cz/>

<http://www.cald.cz/>

Seznam použitých zkratk

ČFL	Česká fotbalová liga
FAČR	Fotbalová asociace České republiky
MSFL	Moravskoslezská fotbalová liga
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
OFS	Okresní fotbalový svaz
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 - Rozdělení jednotlivých klubů do kategorií a základní charakteristika.

Tabulka č. 2 – Rozdělení klubů zahrnutých nepřímo ve výzkumu podle kategorií a charakteristiky.

7. Resumé

In my bachelor thesis titled "The processes of interaction and communication of football clubs in the lowest South Bohemian competitions" I studied interactions, communication and cooperation between football clubs in South Bohemia from the vertical perspective. The main focus was given to level of competition, which those teams are currently competing in. This perspective provided look into processes of abusing higher positions at the expense of clubs possessing with lower status.

This thesis is interested in problems which football functionaries are dealing with. For example lack of players, long term loan players or differences of acting between bigger and smaller clubs. Next goal was to describe cooperation between clubs, such as providing personal help or providing football pitch to other clubs.

8. Přílohy

Otázky k polostrukturovanému rozhovoru

- Vedete jakoukoliv spolupráci s nějakým jiným klubem, a jakým konkrétně?
- Funguje tato spolupráce na základě materiálních prostředků, peněz, hráčských posil (farem) nebo jiným způsobem?
- Poskytl Váš klub v poslední době druhému klubu nějakého hráče? Prosím o uvedení konkrétního klubu, soutěže, kterou daný klub hraje, počtu hráčů, způsobu (hostování, prodej, jiné) a kompenzace (peníze, výměna, jiné).
- Přijal Váš klub v poslední době hráče z druhého klubu? Prosím o uvedení konkrétního klubu, soutěže, kterou daný klub hraje, počtu hráčů, způsobu (hostování, prodej, jiné) a kompenzace (peníze, výměna, jiné).
- Mají případné posily v týmu spíše pozitivní výkonnostní dopad či naopak například ruší týmovou morálku a tak dále...?